

POGAJAJ BÓH

ČAS OPÍS EVANGELSKÍCH SERBOŮ

9. číslo

Budyšin, september 1969

Lětnik 19

Hrono na póznjenc

Njeh twoja móc, ow Knježe, wulka je, kaž sy slubil a prajil: Knjez je sčerplivy a wot wulkeje smilnosće. 4. Mójz. 14, 17, 18

„Mójzas prosy za lud“, tak steji w našej serbskej bibliji jako nadpismo cyleje stawizny, z kotrejež je naše hrono wzate. Wón bě wulki srědnik stareho Božeho ludu. Kajka dobra, měšniska, dušepastyrska služba je to, za druhich prosyć! To je tež nas wšěch nadawk, haj samo služba a winowatosć w přemim rjedže, kaž japoštoł Pawoł rjeknje: „Ja napominam, zo by přede wšěmi wěcami so stala próstwa, modlitwa, dobroprošenje a džakowanje za wšitkich čłowjekow.“ (1. Tim. 2, 1).

Prawa modlitwa a próstwa so powola na Bože slubjenja, kaž psalmiski spěwar praji: „Moja wutroba so dopomni twojich slowow: Wy dyrbiće moje wobličo pytać; tohodla pytam ja tež, Knježe, twoje wobličo.“ (Psalm 27, 8). Tudy, w našim teksće, dopomni so Mójzas na to, zo je Bóh sam slubil, zo je sčerplivy a wot wulkeje mocy a smilnosće. Na to so powola, prošo za cyly lud. Puć Božeho ludu přez pusćinu njeje lochki, je dračina a poľny strachow. Husto su israelske džěci po puću woslabnyte a wustale. A Mójzas sam wědžeše, štož je Luther pozdžišo tak zwuraznil: „Móc naša dobyć njemóže, my smy z njej jara slabi.“ Čłowjeska móc, kotruž samu na sebi njechamy přeć, je wobmjezowana. Derje, hdyž čłowjek znaje hišće druhe źórto mocy, kotrež je njewučerpane. A tuto źórto mamy w našej wěrje.

To je swj. Pawoł nazhonil, jako bě na kóncu swjich mocow, dokelž bě jemu daty, kaž sam praji, „kol do čela“, jako bě spytowany a zadwělowany, dokelž bě jeho „satanowy jandžel bil z pjasću“. Tři króć je Knjeza prosyl, zo by wón, tutón satanowy jandžel, wot njeho wotstupil, zo by wot tuteje nuzy a slabosće wumóžen byl. A kajke běše Knjezowe wotmolwjenje? „Dose maš na mojej hnadze, přetož moja móc je w slabych móčna.“ (2. Kor. 12, 7–9).

My sami smy druhy tež spróćni a mućni. Wina na tym móžeja być zwonkowne, čelne wěcy: ze strowosću klaca, nam wjele džěla do ruki hlada, njesmilna horcota nas čwěluje, kaž lětsa woprawdže bě na tak mjenowaných „psychich dnjach“! Druhy pak ma naša spróćnosć a slabosć znutřkowne přičiny hluboko w duši a we wutrobje. Njeh je, kaž chce. Na kóždy pad směmy kaž Mójz. (Pokročowanje na 2. stronje)

Mjez nami je mało mócných, mudrych a knjejskich

... a my bychmy jich tak rady mjez nami měli. Kak nam to derje čini, hdyž slyšimy, zo je tamny sławny profesor, tamny znaty minister abo tamny sławjeny sportowc přeswědčeny křesćan.

W Korintskej wosadze jich wjele tajkich njebě. Japoštoł pisa: Wobhladaće sej tola swoju wosadu: Tam njeje wjele mudrych, mócných abo knjejskich. Stó je pola was? Tu su čí, kotrychž ma swět za hlupých, slabých a zacpětych. Ale njebojće so, chce Pawoł z tym prajić, to je tak po Božej woli. Bóh runje tajkich trjeba.

Ale hodži so z tajkim niskim ludom něšto započec? Ma wosada z tak slabymi čłowjekami žane wuhlady za přichod?

Wěšte pak je, zo je tutón Boží lud w zańdžených 2000 lětach byl nadžija swěta. Cyrkej drje njeje čłowsku mudrosć zacpěwała. Wjele a sprawnje su pobožni wučency džělali. Žana kniha po cylum swěće drje njeje tak wědomostnje přeslědžena kaž Biblija. Ale móc cyrkwy njeleži w jeje wědomostnej mudrosći, ale zo je Jezus Chrystus jej za mudrosć daty.

Chrystus — naša mudrosć

Swětna mudrosć a Chrystusowa mudrosć — to je dwoje. Snano woboje najlěpje pod serbskimaj slowomaj zbožo a zbožnosć zrozumimy. Swětna mudrosć chce zbožo na zemi přisporjeć. Kóždy čłowjek ma swoje a swjich přiwuznych zbožo na starosći. Čim mudriši je, čim wjace je nawuknył, čim wobšěrniša dyrbi jeho starosć wo zbožo čłowjekow być. Lěkarscy profesorjo za přeco nowymi pućemi slědža, zo bychy chorosćam wobarali. Přetož chory čłowjek njeje zbožowny. Technikarjo za přeco nowymi móžnotami pytaju, čłowske žiwjenje wolože a porjenšec. Přetož čim loše a rjenše maš žiwjenje a čim wjace rjanosćow móžeš wužiwać, čim zbožowniši sy. K zbožu luda a skónčnje cyleho čłowjestwa ma tež politika služić.

Běda kóždemu křesćanej, kotryž so sobu njestara wo zbožo na zemi — wo swoje samsne zbožo a zbožo swojeje wokoliny. To Chrystus nam přikaza ze słowami: Lubuj swjeho blišeho!

Chrystusowa mudrosć pak nas wučí, dopjeljenje swjeho žiwjenja w zbožnosći pytać.

Zbožny čłowjek so njewonjedža wo zemske zbožo. Jemu njendže wo to, zo by byl lubowany, ale zo by wón

lubował. Wón so njerudži wo to, štož nima, ale je džakowny za to, štož ma. Wón drje widži rjanosć zemskich kublow, ale tež jich zachodnosć a pyta, zo by bohaty byl w Boze.

Zbožny być je wjace hač zbožowny być.

Zbožny móže so swjeho zboža bjez bojosće wjeselić.

W tym je Chrystus nam za mudrosć daty, zo my zbožnosć pytamy. Swětni čłowjekjo džensa stysknje, njemdrje (jako njemudri!) za wjace zbožom, za wjace bohatstwom, za hišće rjenšej rjanosću pytaju. Kajki ma cyrkej nadobny nadawk, njeměrnemu swětej Chrystusowu mudrosć připowědać: Pytajće, zo byšće zbožni byli!

Chrystus — naša prawdosć

Nic prawdosć paragrafow, ale prawdosć ducha!

My trjebamy na zemi sudnikow, kotřiž ze wšej swěru za prawdosću pytaju, zo by so kóždemu jeho prawo dostało, zo by so kóžde njedočinstwo a kóždy njeskutk po prawosći pochłostal.

Běda kóždemu křesćanej, kotryž tule swětnu prawdosć lubo nima. Čłowska towaršnosć njemóže bjez prawdosće wobstać, bjez prawdosće pismika, paragrafow.

W Chrystusu je nam prawdosć swjateho Ducha data. Chrystus njebě přišoľ, zo by čłowjekow zasudžował, ale jim pomhaľ. Hdyž lud w jeho hrěchach widžeše, běše jemu jeho žel, zo plakaše.

Prawdosć pismika drje njemóžemy wotstronić. Swět ju trjeba, ale my křesćenjo mamy w prawdosći swj. Ducha žiwi być. Nic jenož hrěchi swěta tamać, ale wědžec, zo smy sami sobu wina. Nic jenož we woku tamneho za trěskami pytać, ale so rudzić swjich brachow dla. Stó stajnje pytamy za wopačnosćemi w nahladach druheho? Cyle wěsće ma wón tež dobre mysle a prawe póznaća. Wjele wužitniše by nam bylo, jeho w tym zrozumić a připóznać.

Naš čas je tak poľny zatamanja, a kóždy zasudnik ma najskerje po pismiku prawje, ale z luteho wobskoržowanja dawno hišće nowe žiwjenje njewuchadža.

Kajki ma cyrkej nadobny nadawk, njeměrnemu swětej připowědać tu prawdosć, kotraž je nam w Chrystusu data!

Chrystus je naš Wumožnik

Chrystus je za nas hrěšnikow wumrěł, zo bychmy swjěci byli.

Swět njerodźi wo swjatych. Wón chce měc pilnych, sprawných, swěrných, pócíwých, korektných čłowjekow.

Běda každemu křesćanej, kotryž ze swětom tajkich čłowjekow njeľubuje. Kak je to zľě, zo je mjez nami tak wjele mazanosće — mjez nami křesćanami!

My so njemóžemy swojeje swjatosće chwalić. My pak mamy w Chrystusu wobraz noweho čłowjeka, kotryž je po Boze stworjeny w čistosci a swjatosći. Na njeho hladajo widźimy swoju hrěšnosć a prosimy: Budź, Božo, mi hrěšnikej hnadny. Po Chrystusowych stopach chcemy chodźić. Dawno jeho njedoscěhnjemy, ale prawy směr je nam daty, zo budźemy zbožni žiwi.

Kajki ma cyrkej nadobny nadawk, njeměrnemu swětej swjateho Chrystusa připowědać! Hdyž čłowjekojo ze swjatymi myslimi za nim kroča, přiběra měr na zemi.

Mjez nami je mało mócných, mudyřnych a knjejskich. Ničo wo to! Cyrkej trjeba tajkich, w kotrychž je Chrystus mócný. W.

(Pokročowanje z 1. strony)

Hrono na póznjenc

zas rjec: „Nječn twoja móc, ow Knježe, wulka je!“ A runje tak plaći nam Knjezowa wotmołwa: „Dosć maš na mojej hnadze, přetož moja móc je w slabých móčna.“

Stó je moje žiwjenje,
moja móc a wjesele,
we wutłosci wokřewja,
bolosć moju polóža?
Křižowany Jezus sam! La.

Z lista našeho ľubeho a swěrneho přečela Pawoła Tomki, basnika, spisowačela, wědomostnika, fararja na wuměnk w Štrbje pod samymi Wysokimi Tatrami w dalokoj Słowakskej, z kotrymž postrowi Serbski cyrkwinski džen w Blunju.

Dóstach přešrošenje na Waš Cyrkwinski džen.

Jara rady bych sej do Lužicy dojeł, Was widjeć, našu krasnu Lužicu, wotwić lube dopomnjeća na naš wopyt pola Was w léce 1964, hdyž smój z mandželskej wulki džěl Lužicy zeznaloj. Tehdom pobychmy na wopomniščach a při rowach Wašich wótčincow — ale tež pola žiwých literatow a wumělcow Wašeho ľuda: pola Miny Witkojc, Marje Kubašec, Józefa Nowaka, Měrcina Nowaka-Nječhorńskeho, Michała Nawki a druhich.

Krasne běchu to dny! Zetkali smy so z Wašej Domowinu, pobyli w kniharni. Zeznali smy Waš Institut z jeho bohatej knihownju. Z mnohimi Wašimi kulturnymi prócowarjami smy porěčeli. Waše pěsnje so nam ľubjachu. Waše rjane serbske drasty widźachmy. Po Blótach jězdźachmy z čolmami. Wašu drohu maćernu řeč slyšachmy.

Wotmyslili sej běchmy, hišće raz so do Lužicy podać, ale bohužel sym kónc lěta 1964 čežko schoril. Lěkar mi tak daloko jězbu njedowoli. Tak jenož w duchu často k Wam pućuju a z pomocu Wašeho časopisa Pomhaj Bóh slěduju po drohej Lužicy Waše džělo, Waše duchowne žiwjenje w cyrkwi a w narodže.

Jara sym wjesoly, zo mózach před pjeć lětimi hromadže z bratrom dr. Jelinekom być na Wašim cyrkwiskim dnju w Poršicach. Spominam na to, kak smy sobotu popołdnju konferencu měli, kotruž br. Lazar nawjedowaše, kak smy Knjeza njedzělu česćili w přepjelnjenym Božim domje, hdyž smój z br. dr. Jelinekom Was postrowić móhloj. Tež br. senior Lanštjak, Waš wulki přečel, a br. farar Bizik běštaj pola Was.

Waš lětuši Cyrkwinski džen sće stajili pod mysl měroweho prócowanja. Tuto prašenje je hižom lěta dolho jara aktualne. Hač dotal so swět njeje změrował. Wón broni, wojuje, rewoltuje, džěla brónje totalneho zničjenja. Hdy by — štož chcył Bóh zwarnować — došlo k swětowemu konflikteju a wužili bychu so připrotowane brónje, by to dosahało k zničěnjju cyleho swěta a cyleje čłowjeskeje kultury a civilizacije.

Dobre a zle mocy, konstruktivne a destruktivne, wojuja mjez sobu. Tuž je trěbne, zo bychmy wšitcy, kotrymž je žiwjenje drohe a Boží swět ľuby, džělali za měr, za trajacy pokoj přečiwo mordowanju, ničenju a zapusenju. Dwě swětowej wojnje smy nazhonili a wěmy, kajke běchu jeju scěhwki. Druha swětowa wojna běše strašniša hač přěnja, a třeća by byla hrózná, hišće strašniša.

Wójny su byli wot spočatka swěta a běchu stajnje surowe a krawne.

A čłowjestwo je přeco nowe přičiny za nje namakało.

Wot kónc drugeje swětoweje wojny so mócnje wojuje wo měr, wo woprawdžity, trajacy měr.

Naš ľuby bratr a přečel w svojim postrowje pokazuje na Chrystusowe slowa ľubosće. Pětr Chelicki bě za čas husitskich wójnow profet měra. Jan Amos Komenský je pod nuzami třicečlětnje wojny sonil wo nowej dobrej měra. Pawoł Tomko skónči swój postrow ze słowami:

Knjez žohnuj tež Waše jednanja a posylňuj Was w džěle wo měr a pokoj a nowu dobu čłowjestwa.

Nic do dalokich krajow, ale do daloko zańdžených časow

Naše cyrkwinske knihi su drohe pokłady. Hdy bychmy je systematisce předžělali, bychmy wěsće wjele zajimaweho wuslědzili, štož by nam pomhać móhlo, swój džensniši čas ľěpje zrozumić.

Chcemy skrótko pohladać do časow

před polsta lětimi — 1918, chiba radšo 1913,
před sto lětimi — 1868,
před poldrasta lětimi — 1818,
a před dwě scě lětimi — 1768.

Dokelž bě lěto 1918 jako poslednje lěto přěnjeje swětoweje wojny wuznaćne a měješe ze swojej wójnskej nuzu swój wosebity charakter, chcemy radšo město njeho wzać lěto 1913. Čas do přěnjeje swětoweje wojny. Čas němskeho kejžorstwa je pola našich starych hustodosć w pomjatku jako tón tak mjenowany „stary, dobry čas“.

Pohladajmy do zapiskow zemrětych.

Hdyž ľibcy zańdžených lětnikow mjez sobu přirunawamy, wšak dyrbymy wědjeć, zo před 100 lětimi do Njeswačidlskeje wosady sľušachu tež Komorow, Jitk a Niža Wjes, kotrež

nětkole do Rakec kemši chodža. Mi mjenje dže wo absolutnu ľičbu hač wjele bóle wo přirunanje ľičbow samsneho lětnika.

Mjez zemrětimi tutech lět běchu džěci niže jednoho lěta:

1768 mjez 92 zemrětimi 39 džěci,
1818 mjez 88 zemrětimi 32 džěci,
1868 mjez 102 zemrětimi 36 džěci,
1910 mjez 50 zemrětimi 19 džěci,
1968 mjez 54 zemrětimi 1 džěčo.

Z toho widźiće, kak wjele džěci je w prjedawšich časach w přěnim léce žiwjenja zemrělo. Byrnjež so džens wjele mjenje džěci narodži, tola ľičba wobydľerstwa přiběra, dokelž mało džěci wumrěwa.

Wažne mi bě, w tutech lětnikach zľičić, kelko wosobow bě w starobje wot 20 do 50 lět zemrěto. To su zwjetša młodži nanao a maćerje, kotřiž zawostaju wudowy a syrotky. W našich cyrkwinskih modlitwach prosymy za wudowy a syrotky. Tež džensa drje mamy w našich wosadach wudowy a syrotky, a někotre pady su wosebje zrudne a su našeho dobrošrošenja potrebne. W prjedawšich časach pak bě tu tajkich

zrudnych wopuščěnych we wjele wjetšej ľičbje.

W dobrych lětach žiwjenja (mjez 20 a 50 lětimi) zemrě

w léce	1768	17	wosobow
	1818	12	wosobow
	1868	9	wosobow
	1910	7	wosobow
	1968	2	wosobje

W léce 1818 zhubi 24 džěci nana abo mać. Hdyž zemrěty njebě starši hač 50 lět, tak rěka to, zo běchu džěci drje hišće małe a dóstachu přirodneho nana abo macochu. Tajkim wobohim džěcom so pod nowym nantom abo nowej maćerju hustodosć jara zľě džěše. Zo běchu wšitke macochi zľě přirodne maćerje, nochcemy z tym prajić.

Moja mać dyrbyješe mi přeco znowa spěwać:

Wušla, wušla syrotka
domoj hladać maćerku...

Na cyłu zrudnu pěseň njemóžu so wjace dopomnić, ale to wěm, zo so mi stajnje sylzy po licomaj ronjachu. Samalutka syrotka na zemi być, bě za mnje to najhorše horjo. W prjedawšich časach bě jich wjele syrotow, kaž nam to tež naša krótká statistika pokazuje. Tuž w našich modlitwach proštwy za syrotky! Ma tale

próstwa džensa hišce tosame prawo
kaž před poldrasta létami?

Za čas svojich mlodych lét béch
přesvědčeny, zo su prjedy ludžo
wjele wyšu starobu docpěli. Mjez
55 zemřetými léta 1818 béchu jenož
třo wósomdžesate léto dočakali. Naj-
starša wosoba bě 82 lét stara.

Prerězna staroba w horjeka na-
pomnjenych létach, hdyž ani nježdi-
wamy na wulku ličbu džěci, kotrež
wumrěchu w přemim léce žiwjenja,
bě w léce 1768 36,0 lét
1818 50,0 lét
1868 42,5 lét

1910 45,5 lét
1968 70,03 lét

To rěka: Před 200 létami zemřě ni-
male polojca wšitkich narodzenych
džěci do skončěnja přenjeho léta. Te
džěco, kotrež bě po swojim 12. mě-
sacu hišce žiwe, měješe wuhłady, zo
budže 36 lét žiwe. Džensa wočakuje
čłowjek pola nas, zo budže 70 lét
žiwý. A hdyž něchtó ze 70 létami
wumrěje, potom so wo nim praji, zo
„šće docyła tak jara stary njebě“.
Čłowjek je džensa wo wjele dlěje
žiwý hač w „starych, dobrych“ ča-
sach. To je wuspěch nowočasněje me-
diciny! Budžmy džakowni za to. W.

Dowol w Rudnych horach

W mojej džělarni mje druhdy sta-
ruška wopytowaše, kiž mi mnohe ze
swojeho žiwjenja powědaše. W swo-
jej starobje hišce každe léto do Rud-
nych hór pućowaše a mi tutón kućik
zemje w najrjeńšich barbach wopi-
sowaše.

Dokelž njeběch hišce ženje w próz-
dninach zapućował, ale je stajnje do-
ma z džětom wupjelnił, so ju raz
woprašach, hač njebych tam tež ně-
kajke městno za prózdny dōstac
mōhl. Napisach tam, kaž bě mi sta-
ruška radžila, a bōrže mējach wot-
motwu a přizwolenje w rukomaj.
Skōnčnje bě džěn přišōl, zo so na puć
podach. Z malej železnicy jědzěch
wot Hainsberga po rjanej krajiny
do Kipsdorfa, hdžež mje přěcelnje
witachu. Jedyn džěn kaž druhi mē-
jach rjane wjedro. Dopōldnja wotpo-
čowach a popōldnju so wuchodžo-
wach.

Njedželu nōžkowach do Oberbären-
burga kemši. Wobstarny farar tam
rjenje přédowaše. W svojich mlō-
dych létach bě wōn raz jedyn džěznj
w našej wosadze skutkowal. Kōždy
wječor bě tehdom rěčal. Ja jeho zaso
spōznach a tuž sebi zwěrich, jeho w
bydlenju wopytač. Tež wōn so hišce
derje na wšitko dopomni. Po dobrej
rozmotwje a modlitwje so rozžohno-
wachmoj.

Hdyž béch raz po puću, zo bych sej
katolsku kapalku w Oberbärenbur-
gu wobhladal, mje nadobo něchtó z mje-
nom wolaše. Jedna znata z našeje
wsy tu tež na dowolu přebywaše. Po
krōtkěj rozmotwje zastupich potom
do maleho, swětlich katolskeho Bo-
žeho domu.

Tež ewangelska cyrkwička je rjana
a přěcelna. W lěcnym času su kemše
derje wopytane. Rad sej wuzwola
mlode pory cyrkej w Oberbärenbur-
gu za wěrowanje. Tuž tam sydom a
wōsom wěrowanjow na jednym dnju
njejsu žane wuwzače. Najwyša ličba
bě pjatnaće na jednej nježěli — ra-
no we 8 hodž. přenje a wječor
w 10 hodž. poslednje!

Rad sebi tež pohrjebnišča wob-
hladuju. W Altenbergu steji stara
zrudna maćerka při rowje. Na swoje
prašenje, što tam wotpoćuje, zhonju:
muž, syn, džowka a wnučk. Posledni
třo zahynychu w nocy 13. februara
1945 w Drježdžanach, a w samsnym
času zemřě mandželski doma. Staru
wudowu přewodžach hač k jeje by-
dlenju. Wona so mje woprašā, hač

mam zajim za pohrjebne přédowa-
nje. Ja sebi je přěčitach. Wone bě
hnujace a trōštowace. Ducej dom mje
zaběrachu mysle, kajku zrudobu je
tola wōjna načiniła.

Tež Schellerhau sej wobhladach.
Mala, zastarska, běla cyrkej zhladuje
daloko do kraja. Na wōltarju stejitej
swěćnikaj: hōrnikaj džeržitaj swěč-
ku. Swěćnikaj matej swoje stawizny.
Po nekajkej wōjnje jej wojacy pok-
radnychu. Po wjele létach buštej
wosadze za drohe pjenjezy poskiče-
nej, ale wosada bě chuda a njemōže-
še jej wrōčo kupič. Po někotrym času
pak měješe tola pjenjezy nalutowane.

Lud bě prjedy tu přez měru chudy.
Mužoj so w horach swōj krošik
čežko zasluzach. Swōjbni njemōža-
chu so ani sucheho chlěba a bērnōw
najěšc. W dolhich a krutyh zymach
bě starosć wosebje wulka. W našim
času pak noša prózdinarjo pjenje-
zy do horow, zo je so wša naza mi-
nyla. Kōždy chěžkar ma w lěcu a
w zymje hosći. Tež industrija dawa
nowe a dobre zasluzby.

Wobhladanja hōdna je tež botani-
ska zahroda. Tam su kwětki a rostli-
ny, kotrež hewak wjace njenamakaš.

Rjana wjeska je tež Rehefeld, čista
a ma hišce swōj wosebity raz. Tu so
ludžo zwjetša žiwja z ratarstwom.
Bože služby ewangelskeje a katol-
skeje wosady su w samsnej cyrk-
wičke.

Wšitko ma swōj kōnc. Tež rjane
prōzdny. Wokřewjeny a wočer-
stwjeny wrōcich so z dobrymi do-
pomnjenkami zaso domoj.

Ha. w Ha.

Bratřa žaruja

Ewangelsko-lutherska cyrkej w
Słowakskej ma na poľ miliona du-
šow. W protyce tuteje cyrkwy na
léto 1969 je spominane na štyrjoch
zemřetych biskopow, z kotrymiž smy
sej my každe léto postrowy a zbožo-
přea wuměnjawali. Woni dōstachu
porjadnje naš Pomhaj Bōh. Zdzěla
sym so z nimi wosobinsce znał. Wšit-
cy zemřěci biskopja mējachu wulki
zajim za nas Serbow, wosebje za nas
ewangelskich.

Tuž chcemy zhromadnje ze swoji-
mi słowakskimi bratrami žarować.
Woni su ze swojimi štyrjomi bisko-
pami a třomi teologiskimi profes-
orami wuznamne wosoby zhubili.

Dr. theol. h. c. Vladimír Čobřda

(20. 7. 1880 — 2. 9. 1967)

Z njeboh fararjom Černikom-Wo-
jerowskim smōj jeho krōtko po dru-
hej swětowej wōjnje někotre razy
wopytałoj. Hdyž bě tehdom pola nas
wulka nuza, je nam njeboh biskop
dr. Čobřda šcedriwje pomhał. Rady
spominam na rjane hodžiny w jeho
hospodliwym domje.

Vladimír Čobřda bě syn słowakskeho
fararja. Swōj teologiski studij započā
w Prešowje, ale njemōže jon tam
dokōnčić. Wōsom studentow — mjez
nimi Čobřda — daše so zhromadnje
fotografować a běchu so na fotogra-
fiji słowaksce podpisali. To dosahaše,
zo wšitkich tuteh studentow z Pre-
šowa wuhnachu. Tehdom bě Słowak-
ska pod mađarskim knjejestwom. Čas
do přenjeje swětowej wōjny bě po-
lny narodnje přepjatōsc.

Čobřda dokōnił swōj studij w Bra-
tislavje a je tež w Erlangenje na uni-
wersite pobyl.

Vladimír Čobřda bě na wšelkich
městnach w Słowakskej za farjarja,
bě redaktor ewangelskeho „Posola
pod Tatrami“ a wědomostneho časo-
pisa „Cyrkwinske listy“.

Čobřda bě wulce wobdarjeny muž
a nadobna wosoba. W léce 1930 wu-
zwolichu jeho za biskopa a w léce
1933 za generalneho biskopa. Za čas
fašizma je měł čerpjeć a bě tež za-
jaty.

Július Krēméry (4. 2. 1889 — 9. 2. 1968)

W Zvolenje bě so narodžil jako syn
wučerja a tam bě tež pozdžišo za fa-
rarja a seniara (superintendenta).
Pječ lét bě Čobřdowy naslědnik jako
biskop narańšeho distrikta w Košič-
ach (1953–1958). Słowacy sebi jeho
čescā jako dobreho wōtea, starosći-
weho bratra svojich duchownych a
mōcneho předarja.

Dr. theol. Štefan Kátlovský

(14. 4. 1906 — 4. 5. 1968)

Kátlovský pochadžeše z nawječor-
neje Słowakskeje, z Brězowej pod
Bradlom, hdžež běše jeho nan dolhe
léta za kēbētarja. Wōn bě přemyslo-
wu šulu (Gewerbeschule) přechodžil
a bě hižom jedne léto w Praze tech-
niku studowal, hdyž so rozsudzji za
duchownstwo. W léce 1931 jeho bi-
skop dr. Čobřda w Brězowej wuswjē-
ći za duchowneho. Kátlovský pak so
dale zaběraše z teologiju. Jedne léto
studowaše w Baselu. Wōn promo-
waše na dr. theol. a přewza čitanje
na fakulce w Modrje. Hdyž bě biskop
Krēméry na wuměnk šōl, wuzwolichu
prof. dr. Kátlovského za jeho naslěd-
nika. Jako swěrný džělačec w svojim
farskim a biskopskim zastojnstwje
dr. Kátlovský swoje mocy přetrjeba.
We februarje 1968 zemřě jemu nahle
jeho mandželska. Tři měsacy pozdži-
šo Boža ručka jeho zaja, hdyž bě
ducej dom ze službeneje jězby.

Dr. theol. h. c. L. Katina (1909–1968)

Katina narodži so 4. 2. 1909 jako
syn chudeju staršēju w Zvolenje.
Bohosłowstwo studowaše w Bratisla-
vje a we Wienje. Jako farar a biskop
běše sprōcnawy spisowacel. Wōn bě
w redakciji dweju nowin, přihoto-
waše nowy přeložk Lutheroweho

Małego katechizma. 17 lętnikow słowakskeje ewangelskeje protyki je redigował.

Hdyž bě 13. oktobra poswjećił wobnowjony Boží dom, bu wopor wobchadneho njezboža. Džesać dnjow po tym zemrě.

Z wosadow

Poršicy. W Kubšicach twarja rjanku kapatu na nowym pohřebnišću. Sobotu, 19. julija 1969, běchu ju zeběhali. Krasnje, kak tam wjele rukow pomha. Tak ma to być!

Stož po hłownej droze z Budyšina do Lubija jědze, widzi kapatu na lěwo. Stož ma někak chwile, njech před mostom na lěwo so zawinje a njech sebi k njej dojědze, zo by so sobu wjeselił, kak twar postupuje. Wot pohřebnišća maš wulkotny wuhlad do wšěch bokow.

Lubi Kubšičenjo, my so z wami wjeselimy!

Serbska cyrkwinska hudźba na cyrkwiskim dnju

Nam přeco wjele na tym ležeše, zo by na Serbskim cyrkwiskim dnju tež Serb na pišćelach hrał. Na započatku mějachmy hišće serbskich kantorow, kiž nam služachu, na př. kantor Jenč, prjedy w Budesticach, kantor Iselt, prjedy w Poršicach, kantor Hajnik w Njeswačidle a druzy. Wosebje postajena za tutu službu zdaše so nam być naša wuznamna serbska organistka, haj samo wuničča, Lubina Holanec-Rawowa. Runje před 5 lětami je wona dočasne na Božu prawdu wotešla. Hišće džensa poľni džakownosće na nju spominamy. Wona je swojemu serbskemu ludej a tež nam swěru služila! Requiescat in pace!

A tola su nam dale swěrnj Serbja na cyrkwiskich dnjach na pišćelach hrali abo spěwali. Jenička přistajena serbska organistka je drje džensa hišće Bukečanska knježna Hanka Kokelic, kiž je na serbskim cyrkwiskim dnju w Bukecach pišćelowała a tež druhdy — kaž nětko w Blunju — rjenje spěwała, a to Bachowe kěrľuše z tak mjenowanych Semelijowych spěwarskich. Husto je nam samsnu službu wopokazał naš muzikalnje wysoko wobdarjeny zastojnski bratr, farar Albert z Michałskeje wosady w Budyšinje. Kak zwjeselace pak běše tež, zo je nam nětko hižo dwójce na byrglach hrał při cyrkwiskich dnjach mlody student Handrij Wirth z Njeswačida. My smy w Blunju ptynyli, kak wón kralownu mjez muzikalnymi nastrojemi, pišće, „mištruje“. Wšitkim mjenowanym a njemjenowanym sľuša wutrobny džak! Zabyć njechamy při tutej składnosći na našeho nestora mjez serbskimi kantorami, Lodneho w Bukecach, kiž je we wulkej starobje hišće na cyrkwiskich dnjach swój cyrkwinski chor dirigował. Haj, „Pomhał Böh“ pokaza nam loni wobraz, hdžež hišće jako džewjećdžesatnik chor nawjeduje — kaž mlodženc! Nětko, hdyž kroči do 92. lěta swojeho žiwjenja, je so skónčnje na derje zasľuženy wotpo-

čink podał; wón je při swojej wysokej starobje přeco hišće poměrnje čily a strowy a wopytuje naše serbske Bože služby.

La.

Haľuzy při winowym pjenku

Jezus z Nacareta praji w swojich wotsalnych rěčach tehdomnišim přeposłucharjam a nam džensa: Ja sym prawy winowy pjenk. Runje kaž haľuza žanoho ploda njemóže přinjesć sama ze sebye, chiba zo wostanje při winowym pjenku, tak tež wy nic, chiba zo wostanjeće we mni.

Wšitko, štož zamóžemy, wuchadźa z Chrystusoweje mocy. Bjez njeho njebychmy ničo byli. Kaž wotrěznjene haľuzy bychmy wuschnyli. Woprawdže?

Njedokonja swět bjez Chrystusa wulke wěcy w technice, na duchownym polu, we wukubľanju čłowjeka?

Jezus by cyle wěšće džensa ze zahoritoscju wobdźiwał postupowanje na wšelkich polach wědomosćow a by drje z najwjetšim zajimom sčehował reportaže wo lečenju na mėsack a do swětnišća, ale w samsnym wokomiku drje by so Chrystus na čłowjekow wobročil: Čińće pokutu, přetož njebjeske kraľstwo je so přibľižilo. Stož chce za mnu přińć, tón wźmi swój křiž na so a zaprěj so sam.

Jezus z Nacareta njeje nas wumohl z pilnym džělom swojeju rukow ani z nowymi wědomosćnymi planami za polěpšenje poměrów mjez čłowjekami a ludami, ale ze swojej drohej a njewinowatej krwju, zo bě swojemu njebjeskemu Wótecy posľušny hač do smjerće na křižu.

To bě wón jenož dokonjał, dokelž bě z Bohom we wšěm zwjazany. Skutki wěry budžemy tež my jenož činić, budžemy-li z Chrystusom zwjazani kaž haľuzy z winowym pjenkom.

Wostańće we mni! Takle napomina Jezus swojich wučomnikow do swojeje smjerće.

Kak wostanjemy w Chrystusu?

Kak wostanje Chrystus we nas?

Z tym, zo jeho słowo sľyšimy. Nic jenož z wušomaj, ale tež ze swojej wutrobu.

W Chrystusu wostać rěka, zo do njeho wěrimy, zo mamy dowěru do njeho. Stož pak ma dowěru do Chrystusa, tón tež čini po jeho słowach. Wón so njeboji zle z dobrym zaplaćić, swojemu přeciwnikej wodawać, hrěšnym wjeselam so zapowědźić. Wón so njeboji dobroćiwu, smilny a sčerpliwu być, hdžež wšitcy jemu jara mudrje radža, zo by so tola wobarał a z pjasću swoje prawa zakitował.

W Chrystusu wostać, to rěka, zo smy hinak žiwi hač swětni, tak cyle hinak, zo swět nas njerozumi — a my nic swět. To budžemy jenož dokonjeć w mocy swjateho Ducha, hdyž budže Chrystus we nas słabych mőcny. Tajke duchowne žiwjenje njewurośće z našeho rozuma abo z mocy a kmanosće našeho znutřkowneho čłowjeka, ale to je plód, kaž maju winowe haľuzy plody, dokelž su z winowym pjenkom zwjazane. Haľuza ze sebye njemóže tajke plody přinjesć.

Tuž wostańmy při Jezusu. Posľuchajmy na jeho słowo, rozpominajmy sej je derje a činy po nim. Hewak my we wěrje wuschnjemy, a naše žiwjenje je kničomne.

Ekumeniske přispomnjenja

Jako přispomnjenja hódne znamjo hódnoćeše generalny sekretar dr. Blake wopyt bamža Pawola VI. 10. junija při ekumeniskej radze w Genfu, jako jeho w mjenje 234 njeromskich cyrkwjow witaše. Bamž praješe, zo drje we wokomiku čas hišće zrały njeje za oficialny přistup romsko-katolskeje cyrkwy, ale wón wuzběhny, zo sebi džělo ekumeniskeje rady jara wulce waži a zo so jej čuje hľuboko přichileny a zo dyrbi wostać horce prócowanje wo jednotu, kotruž je Chrystus chcył. — Pjata hľowna zhromadźizna Lutherskeho swětowego zwjazka budže 1970 w Porto Alegre a Brasilskej, potajkim w rzy katolskim kraju, poľnym politiskich a socialnych napjatosców. — Bamž Pawoľ VI. je njedawno generalneho sekretara UNO U Thanta, w priwatnej awdiency přiľal a džělo Organizacije zjednocenych narodow hódnočil. — Zjednocis progresiwnych katolikow „Begegnung“ je aktiwnosć katolskich Serbow we Lužicy za towaršnosć a cyrkej wosebje wuzběhnył. —

Wosebity njedostatk ewangelskich fararjow čuja w Šwedskej a w Danskej. Wjace hač poľojca šwedskich lutherskich farow njeje wobsadźena. Poľojca duchownych je starša hač 60 lět, jenož 10 proc. je mlodšich hač 30 lět. — W Jendźelskej prócuja so wo zjednocenje anglikanskeje a britiskeje methodistiskeje cyrkwy. Jako přenju kročel k tomu prihotuja wulku Božu službu wujednanja. — W boharskej stolicy Sofiji swjećachu w meji 1100. posmjertny japoštola Stowjanow Cyrila. To tež nas ewangelskich Serbow zajimuje. Hačrunjež njestaj drje Cyril a jeho bratr Method do Lužicy přišľoj, kaž někotři sej to myslachu, wobsteja tola wěste styki. My smy w našim P. B. prjedy wo tym rozprawili. W Sofiji běše wokoľo 50 zastupnikow wšelakich wukrajnych prawosľownych cyrkwjow. Swj. Cyril zemrě 14. februara 869 w Romje. Na jeho 1100. posmjertninach běchu tež tam swjatočnosće. Bamž Pawoľ VI. sam wotměwaše jemu k česći Božu mšu w Pětrскеj cyrkwi. — „Missa solemnis“ našeho stareho mištra Bjarnata Krawca pod nawjedowanjom Jana Bulanka móžeće na tačelach džostać (Stereo-Langspielplatte — Aeterna-Reihe). Kóždy Serb, kiž ma tačele a k tomu aparat, budže sebi wěšće rady tež tutu tačel kupić.

La. (po ENO a druhich žorľach)

Pomhaj Böh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadźa jónkroć za mėsac z llicencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydu Ministerskeje rady NDR. — Rjadyje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hľowny zamoľwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth - Njeswačidski. — Ludowe nakladnistwo Domowina, Budyšin. — Čisć: Nowa Doba, čisćerňa Domowiny w Budyšinje (111-4-9-2288